

DSDiK

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu

Wrocław, 11 czerwca 2021 r.

OŚWIADCZENIE

Odnosząc się do zarzutów stawianych przez niektórych mieszkańców Kiełczowa, a dotyczących rzekomych nieprawidłowości w procesie realizacji zadania „Budowa drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455 do drogi krajowej nr 98” (zwanej dalej WOW BŁD), Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu oświadcza, co następuje:

Nieprawdą jest, jakoby do budowy drogi wykorzystywane były materiały powodujące zagrożenie dla zdrowia ludzi, w szczególności mieszkańców miejscowości położonych wzdłuż WOW BŁD. Zarzucanie nam, iż do budowy WOW BŁD wykorzystywany jest materiał nie spełniający norm narzuconych przez przepisy prawa polskiego, jest szerzeniem fałszywych informacji i manipulowaniem opinią społeczną. Nie sposób inaczej określić stwierdzeń, jakoby do budowy nasypów drogowych wykorzystywane było kruszywo, którego właściwości fizykochemiczne będą powodowały zanieczyszczanie środowiska wysoce toksycznym chromem.

Do budowy nasypów wykorzystywane jest kruszywo o nazwie handlowej „Kruszywo z żużla hutniczego LRC” – z zakładu przerobu żużla Siechnice (dalej: kruszywo). Producentem i dostawcą kruszywa jest firma Local Recycling Center Sp. z o.o. Przed rozpoczęciem prac budowlanych Wykonawca inwestycji zobowiązany był do zweryfikowania jakości materiału, a następnie przedstawienia go nam do zatwierdzenia. Zgoda na wykorzystanie kruszywa została przez nas wydana w oparciu o następujące dokumenty:

- pozytywną ocenę właściwości użytkowych wyrobu budowlanego „Kruszywa sztuczne z żużla żelazostopowego do mieszanek niezwiązanych i związanych hydraulicznie o nazwie handlowej „Kruszywo z żużla hutniczego LCR” – Krajowa Ocena Techniczna nr IBDiM-KOT-2018/021 wydanie 1 z 18.09.2018 r., ważna do 18.09.2023 r., wydana przez Instytut Badań Dróg i Mostów w Warszawie
- Krajowa Deklaracja Właściwości Użytkowych nr 18/09/2018, wystawiona przez producenta 18.09.2018 r.
- badania Wykonawcy w zakresie przydatności kruszywa do budowy dolnych i górnych warstw nasypu oraz warstwy ulepszonego podłoża z mieszanki niezwiązanej.

Dodatkowo kruszywo jako finalny produkt było pobrane do badania podczas kontroli zakładu produkcyjnego LRC Sp. z o.o. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska. Badanie przeprowadzone przez WIOS nie wykazało przekroczenia dopuszczalnych parametrów zanieczyszczeń w wyciągu wodnym, w tym chromu ogólnego.

DSDiK

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu

Istotnym, a pomijanym przez przeciwników inwestycji WOW BŁD faktem jest, że **kruszywo jest wbudowywane w nasypy zgodnie ze sztuką budowlaną: jako materiał wewnętrzny, usytuowany z dala od terenów podmokłych, mocno odseparowany od gleby i powietrza** dodatkową warstwą innego materiału budowlanego. Na podstawie projektu wykonawczego wzdłuż całej trasy zostanie wykonane odwodnienie drogi, które ma za zadanie chronić konstrukcję nasypu przed działaniem wody, w związku z czym nie nastąpi w żaden sposób wymywanie jakichkolwiek pierwiastków do gleby oraz ujęć wodnych, jak sugeruje część mieszkańców. Kruszywo jest transportowane na teren budowy i tam wykorzystywane w sposób uniemożliwiający ewentualne pylenie (poprzez odpowiednie nawilżenie). Do tej pory zabudowano 51 tys. metrów sześciennych kruszywa.

Pomimo posiadania wszelkich wymaganych prawem certyfikatów dla tego kruszywa, w odpowiedzi na obawy wyrażane przez mieszkańców Gminy Długołęka zostało ono dodatkowo zbadane w celu rozwiania wszelkich wątpliwości co do jego przydatności do budowy WOW BŁD. Próbkę do badania pobrano komisyjnie w dniu 5 maja br. w obecności przedstawicieli DSDiK, Wykonawcy, Inżyniera Kontraktu, przedstawicieli Urzędu Gminy Długołęka i producenta kruszywa. Należy zaznaczyć, iż badanie zostało wykonane przez akredytowane zarówno do poboru, jak i badania materiału laboratorium Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o. z Katowic, a jego wybór został wspólnie uzgodniony przez wszystkie strony Kontraktu. Żadna ze stron nie wniosła uwag co do sposobu pobrania przez nie próbek, a także metodologii późniejszego badania tego materiału.

Analiza Eurofins OBiKŚ Polska miała na celu określenie poziomu zanieczyszczeń w wyciągu wodnym. W uproszczeniu jest to badanie zdolności przenikania pierwiastków znajdujących się w kruszywie do otoczenia zewnętrznego, w tym gleby i wód gruntowych, na skutek działania czynników atmosferycznych. **Oprócz chromu ogólnego analiza objęła także 16 innych pierwiastków. Żaden z nich nie osiągnął stężeń wyższego, niż pozwalają na to przepisy ochrony środowiska. Oznacza to, że stosowana technologia budowy gwarantuje bezpieczeństwo konstrukcji dla zdrowia i życia ludzi.**

Wyniki badań różnią się diametralnie, zostały one bowiem przeprowadzone według odmiennych metod badawczych. Odnosząc się do doniesień o wynikach badań wykonanych przez osoby postronne, według których kruszywo jakoby przekracza dopuszczalne normy w zakresie zawartości w nim chromu ogólnego, pragniemy zaznaczyć, iż badania te nie zostały wykonane zgodnie z metodologią właściwą dla badania materiału budowlanego wykorzystywanego w budownictwie drogowym, a stanowią jedynie częściowe wyniki analiz przeprowadzanych na kruszywie, bez odniesienia do jego wpływu na środowisko i wody powierzchniowe. **Do określenia, czy materiał wbudowywany na terenie WOW BŁD spełnia obowiązujące wymagania, należy wybrać metodykę zgodną z wymaganą**

DSDiK

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu

dla tego produktu Krajową Oceną Techniczną, czego laboratorium działające na zlecenie mieszkańców nie wykonało.

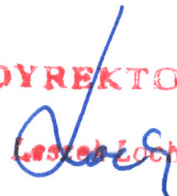
Raport z naszego badania przedstawiamy w załączeniu. W połączeniu z pozostałą zgromadzoną dokumentacją nie pozostawia on cienia wątpliwości, że **kruszywo może być stosowane na terenie budowy WOW BłD, jako że w pełni odpowiada aktualnie obowiązującym wymogom jakościowym i środowiskowym. W związku z tym inwestycja będzie kontynuowana według dotychczasowych założeń.**

Informacje na temat przedmiotowej sprawy przekazaliśmy również z własnej inicjatywy:

- Urzędowi Marszałkowskiemu Województwa Dolnośląskiego
- Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu
- Instytutowi Badania Dróg i Mostów
- Głównemu Urzędowi Nadzoru Budowlanego – GINB
- Powiatowemu Inspektoratowi Nadzoru Budowlanego – PINB we Wrocławiu
- Starostwu Powiatowemu we Wrocławiu
- Urzędowi Gminy Czernica
- Urzędowi Gminy Długołęka
- Prokuraturze Rejonowej w Oleśnicy

Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu od ponad dwóch dekad prowadzi złożone inwestycje infrastrukturalne na terenie Dolnego Śląska, niezmiennie dbając o wysoką jakość ich wykonania oraz zgodność z polskim prawodawstwem. Nie zgadzamy się na podważanie naszych kompetencji, szczególnie w taki sposób, jak ma to miejsce w tym przypadku. Dlatego dalsze próby naruszania naszego dobrego imienia, jak też próby sabotowania inwestycji WOW BłD, na którą od długiego czasu czeka wielu mieszkańców aglomeracji wrocławskiej, spotkają się z naszymi zdecydowanymi krokami prawnymi.

Niniejsze oświadczenie ma charakter wyczerpujący i ostateczny.

DYREKTOR
Leszek Łoch

**Sprawozdanie z badań kruszywa pohutniczego z
recyklingu zgodnie z Krajową Oceną Techniczną Nr IBDiM-
KOT-2018/0211 wydanie 1**

Zleceniodawca:

KOBYLARNIA S.A.
Kobylarnia, ul. Zakole 1
86-061 BRZOZA

Miejsce
pobrania:

Budowa drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455
do drogi krajowej nr 98

Nr zlecenia:

ZZ/0002156/2021

Nr BOEŚ:

341/2021

Opracował:

mgr inż. Bartosz Kędziora

/podpis/

Niniejszy dokument może być kopiowany jedynie w całości.
Kopiowanie częściowe jest dopuszczalne po uzyskaniu pisemnej zgody Eurofins OBiKS Polska Sp. z o. o.

Katowice, 28.05.2021 r.

SPIS TREŚCI:

SPIS TABEL:.....	2
SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:	2
1. CEL BADAŃ	3
2. ZAKRES BADAŃ	3
3. POBIERANIE PRÓBKI	3
4. METODYKA WYKONANYCH BADAŃ.....	3
5. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ.....	4
6. PODSUMOWANIE	5

SPIS TABEL:

Tabela 1 Metodyka badań	4
Tabela 2 Zestawienie wyników analiz wyciągu wodnego z dopuszczalnymi wartościami zanieczyszczeń	4

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

Raport z badań nr 18165/LB/2021 z dnia 19.05.2021 r.

1. CEL BADAŃ

Celem niniejszego opracowania jest ocena kruszywa pchutnicznego z recyklingu LRC frakcji 0/25 pod kątem zawartości zanieczyszczeń w wyciągu wodnym zgodnie z Krajową Oceną Techniczną Nr IBDiM-KOT-2018/0211 wydanie 1. Kruszywo pochodzi z budowy drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455 do drogi krajowej nr 98.

Niniejszą opinię opracowano na zlecenie KOBYLARNIA S.A., Kobylarnia, ul. Zakole 1, 86-061 Brzoza, na podstawie zlecenia **ZZ/0002156/2021**.

2. ZAKRES BADAŃ

W celu określenia składu i właściwości badanej próbki przeprowadzono następujące analizy wyciągu wodnego:

- Arsen
- Bar
- Kadm
- Chrom ogólny
- Miedź
- Nikiel
- Ołów
- Antymon
- Cynk
- Chlorki
- Siarczany
- pH
- Siarczki
- Cyjanki wolne
- Żelazo ogólne
- Potas
- Sód

3. POBIERANIE PRÓBKİ

Miejsce pobrania próbki: **Budowa drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455 do drogi krajowej nr 98**

Numer nadany w Laboratorium: **0025478/21**

Próbka kruszywa z żużla hutniczego LRC została pobrana przez: **Laboratorium Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o.**

Data pobierania próbki: **05.05.2021 r.**

Data dostarczenia próbki do Laboratorium: **06.05.2021 r.**

4. METODYKA WYKONANYCH BADAŃ

Analiza próbki kruszywa z żużla hutniczego LRC została przeprowadzona w akredytowanym przez Polskie Centrum Akredytacji Laboratorium Badawczym Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o. (Certyfikat Akredytacji AB 213) w Katowicach.

Identyfikację zastosowanych metod badawczych przedstawiono w tabeli 1.

Tabela 1 Metodyka badań

Lp.	Parametr	Metodyka badań
1	Sód, Potas, Cynk, Kadm, Miedź, Nikiel, Ołów, Chrom ogólny, Bar, Arsen, Antymon, Żelazo ogólne	PN-EN 12457-4:2006 PN-EN ISO 11885:2009
2	Chlorki, siarczany	PN-EN 12457-4:2006 PN-EN ISO 10304-1:2009
3	pH	PN-EN 12457-4:2006 PN-EN ISO 10523:2012
4	Siarczki	PN-EN 12457-4:2006 PB/FCH/75/A:10.04.2012
5	Cyjanki wolne	PN-EN 12457-4:2006 PN-80/C-04603/01

5. OMÓWIENIE WYNIKÓW BADAŃ

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki analizy wyciągu wodnego z próbki nr 0025478/21 oraz zestawiono z dopuszczalnymi wartościami zgodnie z Krajową Oceną Techniczną Nr IBDiM-KOT-2018/0211 wydanie 1 z dnia 18 września 2018 r. Celem wyników badań będzie ocena właściwości wyrobu budowlanego dla kruszywa pohutniczego z recyklingu LRC frakcji 0/25.

Tabela 2 Zestawienie wyników analiz wyciągu wodnego z dopuszczalnymi wartościami zanieczyszczeń

Lp.	Wskaźnik zanieczyszczeń	Jednostka	Stężenie wskaźnika w ekstrakcie wodnym 0025478/21	Najwyższe dopuszczalne wartości wskaźników zanieczyszczeń w wyciągu wodnym, dla wyrobu budowlanego ¹⁾
1	pH	-	11.3	6.0-13.0
2	Cyjanki wolne	mg/l	<0.005	0.1
3	Siarczki	mg/l	<0.1	0.2
4	Chlorki	mg/l	<2	1000
5	Siarczany	mg/l	2.3	1000
6	Sód	mg/l	6.17	800
7	Potas	mg/l	11.4	80
8	Cynk	mg/l	0.010	2
9	Kadm	mg/l	<0.0005	0.2
10	Miedź	mg/l	0.021	0.5
11	Nikiel	mg/l	0.013	0.5
12	Ołów	mg/l	<0.010	0.5
13	Chrom ogólny	mg/l	0.077	0.5
14	Bar	mg/l	0.036	2.5
15	Arsen	mg/l	<0.050	0.2
16	Antymon	mg/l	<0.050	0.3
17	Żelazo ogólne	mg/l	0.053	10

Objaśnienia:

< - wartość poniżej dolnej granicy oznaczalności zastosowanej metody pomiarowej, przyjęto wartość 0,

¹⁾ wg Krajową Oceną Techniczną Nr IBDiM-KOT-2018/0211 wydanie 1

○ - spełnia wymagania

● - nie spełnia wymagań

Przeprowadzona analiza wyciągu wodnego reprezentowana przez próbę nr 0025478/21 wykazała, że **spełnia wymagania** wartości podstawowych zanieczyszczeń w wyciągu wodnym dla wyrobu budowlanego zgodnie z Krajową Oceną Techniczną Nr IBDiM-KOT-2018/0211 wydanie 1.

6. PODSUMOWANIE

Analiza wyciągu wodnego próbki nr 0025478/21 (kruszywo pohutniczne z recyklingu LRC frakcji 0/25) nie wykazała podwyższonych wartości zanieczyszczeń w odniesieniu do dopuszczalnych zawartości wskaźników określonych przez Krajową Oceną Techniczną Nr IBDiM-KOT-2018/0211 wydanie 1. W związku z powyższym spełnia wymagania dotyczące wyrobu budowlanego określone w tablicy 1 ww. Krajowej Oceny Technicznej.

Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o.
dawniej Ośrodek Badań i Kontroli Środowiska Sp. z o.o.
40-158 Katowice, ul. Owocowa 8
tel. 32 259 70 36÷9
fax 32 259 70 30
e-mail: realizacja@obiks.pl
www.obiks.pl

RAPORT Z BADAŃ NR 18165/LB/2021

Zleceniodawca: **KOBYLARNIA S.A.**
Kobylarnia, ul. Zakole 1
86-061 BRZOZA

Nr zlecenia: **ZZ/0002156/2021**

Badany obiekt: **Materiały budowlane - kruszywo**
Miejsce pobrania: Budowa drogi wojewódzkiej od drogi wojewódzkiej nr 455 do drogi krajowej nr 98

Inne dane: kruszywo pohutnicze z recyklingu LRC frakcji 0/25

Próbka pobrana przez: Laboratorium Eurofins OBiKŚ Polska Sp. z o.o.
Zgodnie z : (A) PB/BT/5/G:01.10.2020;
Data pobierania: 2021-05-05
Data dostarczenia: 2021-05-06
Stan próbki: bez zastrzeżeń

Numer identyfikacyjny laboratorium: **0025478/21**

Data rozpoczęcia badań fizykochemicznych: 2021-05-07
Data zakończenia badań fizykochemicznych: 2021-05-19

Raport autoryzował: Specjalista w Laboratorium: mgr inż. Monika Płoskonka

Raport wygenerował i podpisał kwalifikowanym podpisem elektronicznym pracownik Biura Obsługi Klienta: (Młodszy Specjalista) Katarzyna Tuszyńska-Daniś

	Parametr / Metoda badawcza / zakres	Wynik z niepewnością		Jednostka
A	TEST ZGODNOŚCI/ WYMYWANIE - test podstawowy (faza stała/ciecz:1/10) PN-EN 12457-4:2006	V	---	
A	pH PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 10523:2012 - (2,0-13,0)	11.3	±0.2	
A	Cyjanki wolne PN-EN 12457-4:2006; PN-80/C-04603/01 - (0.005-20) mg/l	<0.005	---	mg/l
A	Siarczki / S 2- PN-EN 12457-4:2006; PB/FCH/75/A:10.04.2012 na podstawie testu kuwetowego HACH Lange nr LCK 653 - (0.1-20) mg/l	<0.1	---	mg/l
A	Chlorki / Cl PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 10304-1:2009 - (2-25000) mg/l	<2	---	mg/l
A	Siarczany / SO ₄ PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 10304-1:2009 - (2-25000) mg/l	2.3	±0.5	mg/l
A	Sód / Na PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (1.00-1000) mg/l	6.17	±1.23	mg/l
A	Potas / K PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (1.00-1000) mg/l	11.4	±2.3	mg/l
A	Cynk / Zn PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.005-1000) mg/l	0.010	±0.002	mg/l
A	Kadm / Cd PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.0005-500) mg/l	<0.0005	---	mg/l
A	Miedź / Cu PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.004-1000) mg/l	0.021	±0.004	mg/l
A	Nikiel / Ni PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.004-500) mg/l	0.013	±0.003	mg/l
A	Ołów / Pb PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.010-500) mg/l	<0.010	---	mg/l
A	Chrom ogólny / Cr PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.003-500) mg/l	0.077	±0.012	mg/l
A	Bar / Ba PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.001-1000) mg/l	0.036	±0.007	mg/l
A	Arsen / As PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.050-100) mg/l	<0.050	---	mg/l
A	Antymon / Sb PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.050-100) mg/l	<0.050	---	mg/l
A	Żelazo ogólne / Fe PN-EN 12457-4:2006; PN-EN ISO 11885:2009 - (0.004-1000) mg/l	0.053	±0.011	mg/l

A – badanie akredytowane zamieszczone w Zakresie Akredytacji AB 213

A(E) – badanie umieszczone w elastycznym zakresie akredytacji nr AB 213

(T) – badania wykonywane w miejscach innych niż stała siedziba Laboratorium

NA – badanie nieakredytowane (nie zamieszczone w zakresie akredytacji AB 213, lub przedstawiające wynik poniżej lub powyżej akredytowanego zakresu metody)

A(P) – badanie akredytowane zamieszczone w zakresie akredytacji dostawcy usług laboratoryjnych,

N(P) – badanie nieakredytowane wykonane przez podwykonawcę,

(NR) – badanie wykonane metodą alternatywną dla metody wskazanej w przepisie prawa - Laboratorium posiada dowody uzyskania równoważności wyników,

(W) – przywołane dokumenty odniesienia zostały wycofane przez Polski Komitet Normalizacyjny bez lub z zastąpieniem

(S) – badanie objęte zatwierdzeniem PPSE

* – zamieszczony komentarz do wyniku

Dla próbek **nie pobranych** przez Laboratorium dane dotyczące próbki (w tym mogące wpływać na ważność wyników: data pobrania, miejsce pobierania, obiekt badań) zostały podane przez Klienta, wyniki badań dotyczą tylko dostarczonych próbek, niepewność wyniku (jeżeli podano) nie uwzględnia pobierania. Jeżeli nie podano inaczej dla próbek **nie pobranych** przez Laboratorium: plan i procedury pobierania są identyfikowalne u Klienta.

Dla próbek **pobranych** przez Laboratorium: plany/ harmonogramy i procedury pobierania dostępne są w siedzibie Laboratorium; dane dotyczące próbki mogące mieć wpływ na ważność wyników (w tym: punkt pobrania oraz identyfikacja obiektu badań) zostały podane przez Klienta

Niepewność (jeżeli podano): dla badań sensorycznych podano jako przedział średniej geometrycznej, dla badań biologicznych podano jako przedział niepewności pomiaru (współczynnik rozszerzenia $k=2$, prawdopodobieństwo 95%), dla pozostałych badań określono jako niepewność rozszerzoną (współczynnik rozszerzenia $k=2$, prawdopodobieństwo 95%).

Wyniki (za wyjątkiem badań biologicznych) poniżej i powyżej zakresu metody przedstawione w sposób ilościowy (nie w formie „< dolna granica zakresu akredytacji” lub „> górna granica zakresu akredytacji”) są nieakredytowane.

Dla wyników poniżej (<) i powyżej (>) zakresu metody oraz dla badań jakościowych niepewności nie podaje się.

W przypadku badań biologicznych wyniki podane w formie <4 należy interpretować jako: mikroorganizmy są obecne w liczbie mniejszej niż 4.

Daty wykonywania badań są identyfikowalne w zapisach Laboratorium.

Skargi rozpatrywane są zgodnie z Instrukcją ogólnolaboratoryjną I/Q/34 „Rozpatrywanie skarg”.

Raport może być powielany jedynie w całości.

KONIEC RAPORTU